

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Marcin Krajewski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki jawnej w W. (uprzednio: S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W.)

przeciwko Bankowi [...] spółce akcyjnej w W.

oraz Klinice [...] S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółce jawnej w W.

(uprzednio: Klinice [...] S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w W.)

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 lipca 2022 r.,

zażalenia pozwanej Kliniki [...] S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki jawnej w W. na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt XII Ga [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 października 2021 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez pozwaną Klinikę [...] S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową w W. (obecnie: Klinikę [...] S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę jawną w W.).

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwana zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 398⁶ § 1 k.p.c. w zw. z art. 15zszs⁹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: „ustawa COVID-19”) wobec odrzucenia skargi kasacyjnej z powodu nieuiszczenia opłaty od środka zaskarżenia, pomimo że postanowienie sądu o oddaleniu wniosku pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych nie zostało jej skutecznie doręczone, a pozwana nie została wezwana do uiszczenia opłaty sądowej po rozpoznaniu wniosku. Z tych przyczyn w ocenie skarżącej doszło również do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji przez pozbawienie pozwanej możliwości rozpatrzenia skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Postanowienie z 2 sierpnia 2021 r. o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym opublikowano w portalu informacyjnym 7 sierpnia 2021 r. i nie zostało ono odczytane przez pełnomocnika skarżącej, który ma dostęp do portalu od lutego 2021 r. Zgodnie z art. 15zszs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od ich odwołania, w braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe poprzez umieszczenie ich treści w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism (portal informacyjny). Nie dotyczy to pism, które podlegają doręczeniu wraz z odpisami pism procesowych stron lub innymi dokumentami nie pochodzącymi od sądu. Postanowienie o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie jest objęte wskazanym powyżej wyłączeniem, w związku z czym jego doręczenie profesjonalnemu pełnomocnikowi mieści się w zakresie zastosowania art. 15zszs⁹ ustawy COVID-19.

Powyższy przepis wszedł w życie 3 lipca 2021 r., po upływie 14 dni od ogłoszenia ustawy z 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, i znajdował zastosowanie również do postępowań rozpoznawanych według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie (art. 6 i 7 wymienionej ustawy). Niewątpliwie miał on zastosowanie w niniejszej sprawie. Obowiązkiem sądu jest stosowanie przepisów obowiązujących w chwili orzekania, z uwzględnieniem regulacji międzyczasowych.

Zgodnie z art. 15zzs⁹ ust. 3 ustawy COVID-19 datą doręczenia jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym, a w przypadku braku zapoznania się uznaje się je za doręczone po upływie 14 dni od dnia umieszczenia w portalu. Doręczenie pisma za pośrednictwem portalu wywołuje skutki procesowe określone w Kodeksie postępowania cywilnego właściwe dla doręczenia pisma sądowego (art. 15zzs⁹ ust. 4 ustawy COVID-19), co oznacza, że najpóźniej z upływem 14 dni od umieszczenia pisma w portalu rozpoczynają bieg terminy do dokonania stosownych czynności procesowych.

Doręczanie pism profesjonalnym pełnomocnikom na podstawie art. 15zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 w okresie obowiązującego stanu epidemii z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od jego odwołania stanowi zasadę. W związku z tym każde pismo, do którego ma zastosowanie ten przepis, w razie zarządzenia jego doręczenia pełnomocnikowi strony powinno zostać doręczone za pośrednictwem portalu informacyjnego, co nie wymagało informowania pozwanej o zmianie sposobu doręczania pism. Jedynie odstępienie od doręczenia pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego wymaga wyraźnego zarządzenia przewodniczącego (art. 15zzs⁹ ust. 5 ustawy COVID-19). Zarządzenie o doręczeniu pisma pełnomocnikowi powoda (k. 694v) zostało prawidłowo wykonane z wykorzystaniem portalu informacyjnego, gdyż nie odstępiono od doręczenia w tym trybie. To, że kolejne postanowienia w sprawie doręczono pocztą na wyraźne zarządzenia przewodniczącego (k. 698, 707), nie zmienia tej oceny.

Za wadliwością dokonanego doręczenia nie przemawiają również, niepotwierdzone w okolicznościach niniejszej sprawy, twierdzenia skarżące

o nieotrzymaniu pocztą elektroniczną powiadomienia o umieszczeniu w portalu informacyjnym z 2 sierpnia 2021 r., a także generalne zarzuty co do funkcjonowania portalu. Ustawa COVID-19 nie przewiduje konieczności zawiadamiania pocztą elektroniczną o umieszczeniu pisma w portalu jako niezbędnej przesłanki prawidłowości doręczenia. Wskazać przy tym należy, że jak wynika z danych z portalu informacyjnego, pełnomocnik drugiego z pozwanych zapoznał się z wymienionym postanowieniem 16 sierpnia 2021 r. (k. 696).

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że wobec nieodczytania przez pełnomocnika skarżącej treści postanowienia, doręczenie stało się skuteczne z upływem 14 dni od umieszczenia pisma w portalu informacyjnym. Od tej chwili należało również liczyć tygodniowy termin na uiszczenie opłaty od skargi kasacyjnej. Wbrew stanowisku skarżącej nie doszło do naruszenia przepisów postępowania przez zaniechanie wezwania jej pełnomocnika do uiszczenia opłaty sądowej przed odrzuceniem skargi kasacyjnej. Bieg terminu do opłacenia pisma procesowego określa art. 112 ust. 3 u.k.s.c. W mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów z 16 marca 2017 r., III CZP 82/16 (OSNC 2017, nr 7-8, poz. 75), Sąd Najwyższy przesądził, że w razie wniesienia przez stronę zastępowaną przez profesjonalnego pełnomocnika skargi kasacyjnej, od której pobiera się opłatę stałą lub stosunkową, sąd drugiej instancji, po doręczeniu postanowienia oddalającego w całości lub w części wniosek o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych oraz bezskutecznym upływie terminu przewidzianego w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., odrzuca skargę. Wobec bezspornego nieuiszczenia przez skarżącą opłaty, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego było uzasadnione.

Uznanie, wbrew założeniom skarżącej, że doręczenie postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych było skuteczne, a także, że nie istniał obowiązek wzywania pełnomocnika skarżącej do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej, prowadzi do stwierdzenia, że nie doszło do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji. Zagwarantowane w tym przepisie prawo do sądu nie oznacza zwolnienia stron z obowiązku przestrzegania reguł przewidzianych we właściwych procedurach.

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[as]